

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 5 noiembrie 2025

Domnului Mircea ABRUDEAN**Președintele Senatului**

În temeiul articolului 77 alineatul (2) din Constituția României, republicată,
formulez următoarea

CERERE DE REEXAMINARE

asupra

L 619 / 2023

Legii pentru modificarea art. 18 alin. (4) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, precum și pentru completarea Legii nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate

La data de 18 octombrie 2025, Parlamentul a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru modificarea art. 18 alin. (4) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, precum și pentru completarea Legii nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate (PL-x nr. 825/2023).

Legea are ca obiect de reglementare modificarea art. 18 alin. (4) din Legea nr. 36/1995, dispoziții privitoare la activitatea notarială a misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României prin introducerea taxelor consulare pentru

cetățenii străini, gratuitatea păstrându-se numai pentru cetățenii români. Misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României pot îndeplini anumite acte notariale la cererea atât a persoanelor fizice cât și juridice române, precum și la cererea persoanelor fizice sau juridice străine, în măsura în care legile și reglementările statului de reședință sau acordurile bilaterale nu se opun și dacă aceste acte produc efecte juridice în România.

În acest sens, se completează și Legea nr. 198/2008 cu prevederea potrivit căreia Ministerul Afacerilor Externe va utiliza în integralitate taxele aferente serviciilor notariale prestate la cererea persoanelor fizice sau juridice străine pentru plata cheltuielilor de repatriere a cetățenilor români, decedați pe teritoriul statelor de reședință, pentru care familia nu poate suporta costurile de repatriere și nu există posibilitatea înhumării sau incinerării în statul în care a survenit decesul, precum și pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de funcționarea în bune condiții a activității oficiilor consulare ale României în străinătate, în beneficiul cetățenilor români.

De asemenea, în Anexa Legii nr. 198/2008 se introduc taxele ce urmează a fi percepute pentru serviciile prestate către persoanelor fizice sau juridice străine, a căror valoare este exprimată în moneda euro.

Cu toate acestea, având în vedere **conținutul Legii pentru modificarea art. 18 alin. (4) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, precum și pentru completarea Legii nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate**, apreciem că se impune reanalizarea acesteia de către Parlament, pentru motivele dezvoltate în cele ce urmează.

Articolul I din Lege modifică alineatul (4) al art. 18 din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995: „(4) *Activitățile notariale prevăzute la alin. (2), care produc efecte juridice în România, pot fi îndeplinite de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României și la cererea persoanelor fizice sau juridice străine, în măsura în care legile și reglementările statului de reședință sau acordurile bilaterale nu se opun, cu plata prealabilă a taxelor consulare aferente, prevăzute de Legea nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate, cu modificările și completările ulterioare.*”

Activitățile notariale prevăzute la alin. (2) al art. 18 din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, pe care le pot realiza misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României sunt:

„a) redactarea de înscrisuri, la solicitarea părților, în vederea îndeplinirii uneia dintre procedurile notariale prevăzute de lege în competența misiunilor diplomatice și oficiilor consulare;

b) autentificarea înscrisurilor, cu excepția actelor juridice între vii cu efect constitutiv sau translativ de proprietate și a actelor privind alegerea, modificarea și lichidarea regimului matrimonial;

c) legalizarea sigiliilor și a semnăturilor;

d) darea de dată certă înscrisurilor prezentate de părți;

e) certificarea unor fapte;

f) legalizarea de copii de pe înscrisuri;

g) efectuarea și legalizarea traducerilor;

h) primirea în depozit a înscrisurilor și documentelor prezentate de părți;

i) eliberarea de duplicate de pe actele notariale întocmite de misiunile diplomatice sau oficiile consulare.”

Instituirea unui regim juridic distinct pentru cetățenii români și pentru cetățenii străini în ceea ce privește obligativitatea sau nu a plății prealabile a taxelor consulare pentru activități notariale este susceptibilă de a genera incertitudine și impredictibilitate. Această stare de fapt rezultă din absența unei clarificări a termenului de „străin”, nefiind stabilit dacă acesta include exclusiv cetățenii străini din afara Uniunii Europene sau și cetățenii europeni, din Spațiul Economic European (SEE) și din Confederația Elvețiană.

Potrivit articolului 18 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene: „În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le prevede, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate.” Conform articolelor 20 și 21 alin. (2) din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene: art. 20: „Toate persoanele sunt egale în fața legii”; art. 21 alin. (2): „În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale acestora, se interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie.”

Având în vedere dispozițiile europene, este interzisă orice discriminare pe motiv de cetățenie, între cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene în domeniul de aplicare a tratatelor. Aplicarea unor taxe consulare cetățenilor statelor membre poate constitui o diferență de tratament nejustificată.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene are o jurisprudență bogată pe acest principiu: „Trebuie să se amintească faptul că în această privință, principiul tratamentului egal interzice nu doar discriminările evidente, bazate pe naționalitate sau cetățenie, ci și toate formele disimulate de discriminare, care, prin aplicarea altor criterii de diferențiere, conduc în fapt la același rezultat” (A se vedea C-209/03, Hotărârea din 15 martie 2005, Bidar, punctul 51 ECLI:EU:C:2005:169); „Printre situațiile referitoare la domeniul de aplicare a dreptului comunitar figurează și cele privind exercitarea libertăților fundamentale garantate de tratat, în special cele privind libertatea de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre (...) Întrucât un cetățean al Uniunii trebuie supus în toate statele membre unui tratament juridic similar celui acordat resortisanților statelor membre respective care se află în aceeași situație, ar fi incompatibil cu dreptul de liberă circulație să i se aplice în statul membru al cărui resortisant este un tratament mai puțin favorabil decât cel de care ar fi beneficiat dacă nu ar fi utilizat facilitățile oferite în ceea ce privește circulația oferite de tratat.” (A se vedea cauza C-224/98, Hotărârea din 11 iulie 2002, D’Hoop, punctele 29 și 30, ECLI:EU:C:2002:432)

Actele notariale și consulare vizate au efecte juridice în România și pot fi folosite pentru exercitarea drepturilor de proprietate și succesiuni transfrontaliere, recunoașterea actelor publice emise în alte state membre sau exercitarea libertății de stabilire și prestare de servicii de către cetățeni ai Uniunii.

Deși legea supusă reexaminării are în vedere acte notariale ce produc efecte exclusiv în România, prin efectul acestora, pot fi folosite și înafara țării sau pot privi anumite principii sau domenii de reglementare ale Uniunii Europene. Astfel, o diferență de tratament între cetățenii români și cei ai altor state membre ar putea aduce atingere, chiar indirectă, principiului nediscriminării, consacrat de dreptul european.

În aceste condiții, apreciem că este oportună și necesară clarificarea sintagmei de „cetățeni străini” și a regimului juridic al taxelor consulare și notariale, pentru a exista o distincție între cetățenii Uniunii Europene, din Spațiul Economic European și ai Confederației Elvețiene și cei din state terțe, cu scopul de a elimina posibilitatea contradicției cu normele și principiile europene.

Totodată, în forma adoptată de Parlament, legea intră în conflict cu dispozițiile Legii nr. 270/2024 pentru suportarea de către statul român a cheltuielilor ocazionate de repatrierea cetățenilor români decedați în străinătate, precum și pentru abrogarea lit. b) a alin. (1) al art. 15 din Legea nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate și cu normele ulterioare. Legea nr. 270/2024 a instituit obligația statului român de a suporta, la cererea familiei, cheltuielile de repatriere a cetățenilor români decedați în străinătate, în limita a 5000 euro pentru fiecare persoană decedată. În vederea plății cheltuielilor de repatriere, legea stabilește ca anual, în bugetul Ministerului Afacerilor Externe să se aloce aceste sume.

De asemenea, legea a abrogat prevederea din Legea nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate, prin care Ministerul Afacerilor Externe putea folosi integral taxele de urgență pentru serviciile prestate, pentru a acoperi costurile de repatriere a cetățenilor români decedați în alte țări, în cazurile în care familia nu poate suporta aceste costuri și nu există posibilitatea înhumării sau incinerării în țara de deces.

Dispozițiile Legii nr. 270/2024 au suferit o modificare prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene, prin care s-a dispus suspendarea aplicării prevederilor legii cu privire la obligativitatea statului român de a suporta cheltuielile de repatriere a cetățenilor români decedați în străinătate pe tot parcursul anului 2025 și a introdus posibilitatea Ministerului Afacerilor Externe de a utiliza taxele de urgență aferente serviciilor prestate și pentru plata cheltuielilor de repatriere a cetățenilor români decedați pe teritoriul statelor de reședință, pentru care familia nu poate suporta costurile de repatriere și nu există posibilitatea înhumării sau incinerării în statul în care a survenit decesul. Aceleași dispoziții au fost reluate și prin Legea nr. 141/2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare și vor intra în vigoare de la 1 ianuarie 2026 până la sfârșitul anului.

Legea supusă reexaminării va introduce un nou alineat alin. (1¹) la articolul 15, după alineatul (1) din Legea nr. 198/2008 prin care Ministerul Afacerilor Externe va utiliza în integralitate taxele aferente serviciilor notariale prestate la cererea persoanelor fizice sau juridice străine pentru plata cheltuielilor de

repatriere a cetățenilor români, decedați pe teritoriul statelor de reședință, pentru care familia nu poate suporta costurile de repatriere și nu există posibilitatea înhumării sau incinerării în statul în care a survenit decesul, precum și pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de funcționarea în bune condiții a activității oficiilor consulare ale României în străinătate, în beneficiul cetățenilor români.

Astfel, se creează un paralelism legislativ cu normele deja aflate în vigoare prin care două acte normative care reglementează același domeniu material într-un mod suprapus și contradictoriu, paralelism contrar dispozițiilor de tehnică legislativă, respectiv art. 16 din Legea nr. 24/2000. La nivelul misiunilor diplomatice se pot genera incertitudine în aplicarea normelor și risc de interpretare divergentă.

Totodată, la momentul reîntrării în vigoare a dispozițiilor Legii nr. 270/2024 va exista un conflict pozitiv, prin suprapunerea a două norme care reglementează același obiect, una mai favorabilă decât cealaltă deoarece Legea nr. 270/2024 nu distinge, aplicând un tratament general, neexistând condiții pentru obligația statului român de a suporta, la cererea familiei, cheltuielile de repatriere a cetățenilor români decedați în străinătate.

În aceste condiții apreciem că este oportună și necesară punerea în acord a legii cu dispozițiile legale aflate deja în vigoare.

Față de argumentele expuse mai sus, și având în vedere competența legislativă exclusivă a Parlamentului, vă solicităm reexaminarea Legii pentru modificarea art. 18 alin. (4) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, precum și pentru completarea Legii nr. 198/2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN

A

